

Iz celega sveta.

Kam zabrede pljanec? Oče Zupančič iz Prečne na Dolenjskem pri Novem mestu je zapustil sinu Francetu nad 40.000 K vredno posestvo. France Zupančič se je nato oženil in priženil z dobro gospodinjno Marijo Cesar vreč tudi nekaj dote. Začel pa je prepogosto zahajati v Novo mesto in zaostajati po gostilnah. Vinski bratci so ga kimalu spoznali. Spoznal se je tudi z kartami in tako je zabredel v dolgove, kateri so vedno bolj rastle. Studilo se mu je delo in zato je oddal posestvo ženi. Ta se je mučila z osmimi otroci noč in dan, da bi ohranila domačijo, mož pa je le pil in pil. Prišli so pa upniki in zahtevali plačilo dolgov. Tako je prišlo, da bi bilo imelo biti posestvo dne 27. septembra cenjeno. To pa možu Francetu ni bilo všeč in je začel zato prodajati in sekati les po gozdu, in ker so se upniki zbalili, da jim na ta način ne bo nič ostalo, so dali oba Zupančiča pri okrožnem sodišču zapreti.

Velika avtomobilska nesreča. Princ Parmški ranjen. Med Neukirchom in Dunajskim Novim mestom je zadel samodreč, v katerem sta se vozila princa Feliks in Rene Parmški z izvoščkom. Princu Reneju je bilo zlomljeno rebro, tudi vodnik je ranjen. Stanje princa Reneja je nevarno.

Potres v Makedoniji. V Radevištu in Končani se je zemlja dvakrat močno stresla. Poškodovanih je več hiš.

Po 30. letih združen. Pred 30. leti je prišla v Ameriko ogrska družina, z imenom Neustadt. Nekaj dni pozneje se je izgubil 9letni sinček na cesti in oblast ga je izročila društvu za varstvo otrok. Vse poizvedovanje po starših je ostalo brezuspešno. Ker se za dečka ni nihče oglašil, so ga izročili neki družini Farmer v Minnesoti. Tam je preživel Oger svoja mlada leta in ker je bil zelo marljiv in nadarjen, je hitro napredoval. Z 21 leti je bil že nadzornik ljudskih šol v Minnesoti. Pozneje je bil poklican na državno vseučilišče, kjer je deloval do zadnjega časa. Sedaj je načelnik večjega urada v Novem Jorku. Profesor Farmer je vedno iskal svojo družino, a vsi poizkusi so ostali brezuspešni, dokler mu slučaj ni pripomogel do uspeha. Nedavno se je udeležil profesor Farmer neke priredbe v kavarni „Boulevard“. Tam je napeljal pogovor na dogodke pred 30 leti in slučaj je hotel, da njegov sosed ni le spoznal družine, temveč da je bil celo daljni sorodnik. V Peekskill, kamor se je profesor prihodnji dan peljal, je našel svojo sestro, prihodnji dan pa je objel svojo mater, ki je, telegrafično pozvana, prišla v Peekskill. Tudi drugi bratje in sestre so v Ameriki, batere so takoj obvestili o čudovitem slučaju. Na zahvalni dan bo srečno združena družina praznovala v Cincinnatiju, kjer stanuje ena sestra, veliko slavje, kojega se udeleži cela družina Neustadt.

1 kg in 26 dkg težak krompir. V Kompu na Goriškem in njegovi okolici se je letos krompir posebno dobro obnesel. Neki posestnik je našel med svojim krompirjem enega, ki je tehtal 1 kg in 26 dkg.

Železniške nesreče. Iz Bruslja poročajo, da je na kolodvoru v Marbehanu tretil osební vlak v tovarnega, pri čemer je bilo na mestu mrtvih več oseb, 30 pa jih je težko poškodovanih. Kaj je povzročilo nesrečo, še ni znano. — Železniška nesreča pri Dittonu na Angleškem je zahtevala 16 žrtev. Več oseb pa je težko ranjenih in bodo imele poškodbe trajne posledice. V naročju neke mrtve mlade matere so našli še živega dojenčka, ki je spal na materinih prsih in je bil

popolnoma nepoškodovan. Več oseb je bilo ožganih, da jih ne morejo spoznati. Nekateri angleški listi trdijo, da je nesrečo povzročil strojevodja. Vlak je imel namreč nekoliko zamude, katero je hotel strojevodja s hitrejšo vožnjo izravnati.

Pozdrav s Tripolisa. V Iseri v Gornji Italiji so vjeli lastovko, ki je imela navezan na nogi majhen listič, na katerem pošilja laški vojak s Tripolisa pozdrave svojem v Gornji Italiji. Čuden slučaj je, da je priletela lastovka res prav blizu vojakove domovine, kjer so jo slučajno vjeli.

Nova iznajdba za preprečenje železniških nesreč. V malem pomorskem pristanišču Watchet na Angleškem so nedavno strokovnjaki preizkušali iznajdbo, ki naj bi preprečila, da ne zadeneta dva vlaka skupaj. Najbolj zanimiv del iznajdbe je električna naprava na lokomotivi, ki jo imenuje iznajditelj A. R. Angus iz Avstralije „električne možgane“. S pomočjo te naprave določijo lokomotiva popolnoma sama, ali je prosta ali brez nevarnosti proga, po kateri vozi. Če ni, se oglasi takoj parna piščal, ki, ako bi strojevodja preslišal ta glas, izpusti naprava samopar in pritegne zavore. Poizkusi so se vršili na progi „West Somerset Mineral Railway“ z dvema velikima lokomotivama. Izpustili so obe lokomotivi na epi in isti progi, drugo proti drugi. Strojvodji sta skočila pravčasno z lokomotiv, predno bi se imeli zadeti skupaj z vso močjo. Ko sta privozili lokomotivi v progo vzdani napravi, se je oglašila parna piščal, na kar sta pričela stroja voziti počasneje in se končno ustavila. Stroj je primeroma enostaven in obstoji iz večjega števila na progi med tračnicami vdelanih posebnih tračnic, ki so v zvezi z električno žico. V lokomotivo je vdelana neke vrste priprava, ki je v zvezi z malo električno silo in ki omogoči zavoro, kakor hitro pride v zvezo s posebnimi tračnicami. Na neprosti progi prično potom te priprave parne piščalke žvižgati in kmalu nato, po stiku s prihodnjo tračnico, tudi delovni zavore na lokomotivi. Iznajditelj zatrjuje, da se bodo z uvedbo te iznajdbe zmanjšali obratni stroški na železnicah, ker ne bo treba drugih signalov, in da bo celo pri nepazljivosti osebja in neugodnih vremenskih razmerah nemogoče, da bi zadela dva vlaka skupaj. — Če bo le res?

Za kaj porabljajo stare časnike na Kitajskem. List „National Review“, ki izhaja v Šangaju, prinaša zanimivo statistiko o uvozu starih časnikov na Kitajsko. Leta 1911. je bilo uvoženih nad 1918 ton starih evropskih časnikov v vrednosti 292.360 mark. Kitajci cenijo papir evropskih časnikov bolj nego svojih ter ga uporabljajo kot tapete v svojih hišah. Naš evropski časniški papir je posebno trden in brani stenice iz zidu, ki so velika nadlega po kitajskih hišah. Papir rabijo tudi za spodnjo obleko po zimi.

Ako vojak izstopi iz vrste pred carjem. Ob priliki, ko je ruski car pregledoval vojaške čete v Moskvi, je kar naenkrat stopil iz vrste neki vojak, hoteč podati carju neko prošnjo. Oficirji so mu to zabranili in car je bil jako prestrašen. Hitro so vojaka aretirali in gnali v zapor. Račdi tega dogodka so bili potem karani od polkovnika doli do korporala pri dotičnem oddelku, kjer je bil vojak. Car pa je potem uvaževal prošnjo onega vojaka; dobil pa je tudi vojak 30 dni zapora.

Zalosten dogodek pred poroko. V madžarski vasi Decse blizu Arada se je imel poročiti posestnik Fauer. Drug Ivan Djever, ki je vodil nevesto v cerkev, je pred cerkvijo ustrelil parkrat v zrak po starem madžarskem običaju. Ko je ustrelil tretjič, hotel je popraviti revolver ter popravil tako, da je zadel že

nina v srce. Nevesta je strgala s sebe obleko in zbežala kot nora od svatov proč. Strelca so zaprli.

Krvava svatba. V Melkahao na portugalsko-španski meji je nastal na svatbi nekega posestnika prepir, ki se je končal s strašnim pretepom. 5 svatov je ostalo na mestu mrtvih, 20 pa so težko ranjenih odpeljali deloma v bolnišnice deloma domov. Med težko ranjenimi je tudi več žensk. Tudi ženin in nevesta sta dobila znatne poškodbe.

Zlati rudnik. Mlad mož je kupil hišico z majhnim vrtom, kjer je hotel pridelati vso zelenjavo, katero bi potreboval doma. Prišel je kopati na vrtu in bil zelo presenečen, ko je po polurnem delu našel zlatnik. S podvojenimi močmi je nadaljeval z delom. Črez nekaj časa je našel par srebrnikov, med njimi tudi cel tolar. „Za Boga svetega!“ je vzkliknil, „to je pa zlat rudnik.“ Z vso silo je kopal naprej. Po obrazu mu je lil pot in že ga je pričel boleti križ. Tako ni moglo iti dalje. Vzravnal se je in v istem trenutku je začutil, da je nekaj mrzlega zdrsnilo po njegovih bedrih. Takoj je spoznal resnico. V njegovem hlačnem žepu je bila velika luknja in novci so se skozi njo zmuzali na tla.

Dvakrat umrl. Pred okrožnim sodiščem v Novem marofu na Hrvaškem se vrši zanimiva zapašinska razprava. Leta 1902. so našli na šetališču v Petrinji ubitega človeka. Dognali niso, je li bil ubit, ali je izvršil samoumor. Iz nekih pisem so dognali, da je mrtvec Evgen Vogl, doma iz Krapine. Mati Voglova je bila o nesreči obveščena že prepozno in je bilo truplo že pokopano, ko je došla k pogrebu, tako, da ni mogla dognati, če je mrtvec v resnici njen sin. Leta 1909. pa je dobila nenadoma od pomorskega urada na Reki sporočilo, da je bil ujen sin Evgen Vogl ubit 12. decembra 1908 na angleškem parniku „Trafalgar“ v Newkastlu v prepiru z mornarji. Pri njem so našli istotako listine na ime Evgena Vogla iz Krapine. Ubiti mornar je imel do 1000 K gotovine, ki so jo angleške oblasti poslale sodišču v Novem marofu, da izroči denar materi. Med tem je zvedel erar za zadevo in zahteva denar za-se kot sporno zapašino. Sedaj se razpravlja, kdo izmed ubitih je pravi Evgen Vogl, ali je umrl dvakrat ali enkrat, ali nikoli.

Strelna udarila v cerkev. Iz Rima poročajo: Med hudo nevihto je udarila strelna v cerkev v Chiolu. Cerkev je bila polna vernikov. Strelna je letela mimo župnika, ki je imel večernice, ubila 2 ženski, 7 jih je pa težko ranila. V cerkvi je nastal med ljudmi grozen strah.

17 oseb zgorelo. Iz Petrograda poročajo: Na obrežju reke Neve je zgorela velika kópica sena, v kateri so prenočevali delavci. Izvlekli so 17 sežganih trupel.

Sprememba zraka. Ječar: Hej, Joško Uzmovič, kaj si že zopet tukaj? — Uzmovič: Da! Zdravnik mi je ukazal spremembo zraka in hrane, pa sem prišel za 3 mesece sem.

Potrpljenje! Tast: Torej, moj ljubi zet, tukaj ti izročam 20.000 K, kot doto moje hčere, ki je danes postala tvoja žena. Ali mi oblubiš, da boš moji hčeri vedno zvest, ljubeč in dober soprog? — Zet: Prosim, počakajte, da prej doto preštejem.

Strašenje otrok z bavljavom, črnim možem in enakimi neumnostmi ni le vzgojno nedopustno, temveč rodi mnogokrat hude nesreče. Tako se poroča iz Brežic o nekem otroku, ki so ga vedno strašili s „črnim možem“; te dni je otrok nekaj zagrešil in da uide paclici, je ubežal na cesto. V istem hipu je prišel mimo hiše dimnikar, ki se ga je otrok tako prestrašil, da ga je napadla božjast in je kmalu nato umrl.

PODLISTEK.

Tajnostne sile.

(Povest. Spisal Miroslav Pesniški.)

(Dalje.)

„Tvoj oče, sama sem slišala.“

Mladenič se prestraši, kajti ni si mislil, da bi ona zadnjič razgovor z očetom slišala. Poznal je njeno odločnost, torej proseče de:

„Nikar tako hudo ne sodi besed, ki so jih oče v nepremišljenosti izgovorili.“

„Pustiva to in udajva se v voljo božjo, ker mora tako biti. Pozabi na mene, siroto, in da se to lažje zgodi., je vsekakor najbolje, da jaz odidem od tod.“

Spoznal je, da je vse njegovo prizadevanje, odvrniti jo od nameravanega sklepa, brezuspešno, vpraša jo torej o tožno:

„In kam si torej namenjena?“

„Za nekaj časa bom v mestu pri teti, sem večraj ž njo o tem govorila, za prihodnost pa bo skrbel Bog. Svoje stvari, kolikor jih je še preostalo, sem prepustila za primerno odškodnino sedanjemu gospodarju, nekaj malenkosti pa mi jutri zgodaj odpelje sosed Brinar v mesto.“

Med pogovorom sta dospela do vasi. Se toliko bi si imela povedati, a teža v srcu tako silna, zapira jima besedo; molče si podasta desnice ter se poslovita, morda za vselej!

Stari Dobnikar je obračal, ko je prosil za sinovo oproščenje, a gosposka je obrnila. Ko je namreč moral drugo spomlad Lovro k naboru, je bil potrjen in je moral na jesen v vojake, kajti napovedovali so se zopet burni časi, pretela je od vseh strani vojska. Silno naglo so potekli tisti meseci, bližal se je čas, ko so se morali potrjeni novinci poslavljati od doma od

svojih dragih. Marsikje je bilo slovo silno težko, saj v teh nevarnih časih pač nikdo ne ve, se li še sploh kdaj vrne.

Malomarno, brez vsake žalosti, je odhajal Lovro. Odkar je odšla Rezička, se ni sploh za nobeno stvar več veliko zanimal.

Ker je bil bistro glave, natančno slušen in točen v vseh stvareh, je pri vojakih dobro napredoval ter že drugo leto svoje službe postal desetnik.

Doma pa je med tem stari Dobnikar spoval lepe načrte, kako poišče sinu, ko se vrne, bogato nevesto, kajti bil je prepričan, da je pri tem glavna stvar pač le toliko mu ljubljani denar.

IV. Usodepolni dan, — dan strahu in groze.

„Zdaj puško v dlan, in moč ob stran, Napotil je krvavi dan, Ura! u boj besneč.“

Gregoričič.

Marsikak krvavi boj je že pretresal tekom stoletij osrčje starodavne Avstrije, a se morda nikdar še ni pokazal tako v vsej svoji grozoti, kakor v zadnji nesrečni vojski med Avstrijo in Prusijo. Kakor dva silna velikana, stali ste si gori na severu dve mogočni armadi nasproti; 230.000 Avstrijev se stalo nasproti 280.000 mož pruske armade. Ves svet je nestrpno čakal izida te grozne igre, kakoršnih je svet še malo videl.

V dolini med trdnjavama Joževo in Kraljevi Gradec se je utaborila avstrijska armada. Na nekem griču, približno v sredini bojnega polja, se je nahajala dalekovidna, lična kapelica, ki je bila pri ondutih prebivalcih v veliki časti, ter jim obenem služila za zanesljivega vremenskega preroka. Vsako jutro so bile oči prebivalcev obrnjene v njo; čim bolj se je svetlikalo nje snežno-belo zidovje, tem lepšega vremena je bilo pričakovati. Pri tej kapeli, od koder je bil obsežen razgled po bojišču, se je nastanil vrhovni vojski poveljnik feldcajmajster vitez Benedek s svojim štabom.

Dne 2. julija 1866 je bila odeta Kapela v gosto meglo, znamenje, da se bliža slabo vreme. Središče vojne črte je tvoril III. armadni zbor, pri katerem so se nahajali tudi naši slovenski fantje.

Napočilo je jutro usodnega dne, 3. julija 1866. Ob 8. uri zjutraj pričenejo sovražni topovi bruhati smrtonosne krogle proti središču naše armade. Naši topovi imi krepko odgovarjajo in prvi peklenški trušč se prične; gromelo je nad 1000 topov. Prusi skušajo prodreti avstrijske vrste, a te stoje trdno kot nepremagljiv zid. Že so izborni strelci iz naših topov končali sovražniku 50 topov, a se ne more še nikamor naprej. Ob 2. uri popoldne napade armada, katero je vodil sam pruski prestolonaslednik, naše desno krilo, obstoječe iz VIII. zboru, hoteč ga vreči nazaj. A IV. zbor hiti desnemu krilu na pomoč ter po vročem boju vrže sovražnika nazaj in požene v beg. Naši se spuste v silnem navdušenju za njim.

A sedaj se je postavila bojna sreča na stran Prusov. Kakor rečeno, hitel je IV. zbor desnemu krilu v pomoč in vsled tega je nastala v vojni črti zraven središča velika vrzel, ki jo je sovražnik bliskoma opazil. Skozi majhen gozdič, ki se je nahajal pred to odprtino, vdero mahoma Prusi, prišedši tako našim za hrbet, ter dačo to takoj z neko kemično pravico, ki vžgana povzroča močan dim, dogovorjeno znamenje, svojim na znanje. Kakor deroča reka se vsujejo druga krdela za njimi ter prično s silnim ognjem na v bližini se nahajajoči avstrijski poveljniški tabor ter ga takoj razkrope. Mnogo višjih je padlo smrtno zadetih, med njimi nadpolkovnik Müller, ki je bil Benedeku desna roka, katerega je ljubil general kakor sina in ga je visoko čislala vsa armada.

Benedek se je sicer srečno nepoškodovan preril skozi sovražnikove vrste, a nepopisljiva zmešnjava je bila gotova, ker je bila armada naenkrat brez glavnega vodstva.

(Dalje prih.)